

Advies Cultural Board Zeeland

Regiodeal NSPD: Kunst en Cultuuronderwijs

De CBZ heeft voor de uitwerking van het onderdeel cultuur van de regiodeal NSPD een drietal adviezen geformuleerd, in navolging van de drie sporen die worden uitgewerkt: broedplaatsen, talentontwikkeling en kunst- en cultuuronderwijs, en een regionaal fonds. Dit advies betreft 'projecten voor jongerencultuur, talentontwikkeling en het versterken van het beroepsklimaat voor startende cultuurprofessionals'.

Dit advies is tot stand gekomen op basis van de gezamenlijke verkenning van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Hogeschool Zeeland. t.a.v. de besteding van de kunst- en cultuurmiddelen, bedoeld om de leefbaarheid van het havengebied (North Sea Port District) te vergroten. Daarnaast heeft het ZCO als functioneel adviseur van de Cultural Board Zeeland aan dit advies meegewerkt.

Inleiding

Er is ongeveer 80 miljoen euro beschikbaar voor het vergroten van de leefbaarheid van het havengebied, waarvan 30 miljoen van het Rijk (Regiodeal). Een deel daarvan is bedoeld voor kunst en cultuur. Hiermee zet Zeeland in op een stroomversnelling om te werken aan een structurele verbetering van haar vestigingsklimaat en werkgelegenheid.

Een toegankelijk kunst- en cultuurklimaat is daarin een doelstelling op zich. Het is een van de fundamenteën van de verbetering van de regio. Het gaat om initiatief tot broedplaatsen, kunst- en cultuuronderwijs (van PO tot hoger onderwijs), een innovatiefonds, het aantrekken van kunstenaars en creatieve makers om zich (blijvend) te vestigen en vanzelfsprekend om de spin-off die ontstaat vanuit kunst en cultuur op een aantrekkelijke plek om te wonen en werken.

De Hogeschool Zeeland (HZ) ziet het belang in van haar rol in de realisatie van de regiodeal. HZ heeft HKU verzocht om een eventuele substantiële samenwerking te verkennen. De reden is de drijfkracht van HKU om met haar kennis en ervaring te kunnen adviseren of anderszins te kunnen bijdragen vanuit de kunsten en makerschap. HKU kent als grootste kunsthogeschool een breed palet aan kunstopleidingen, inclusief transdisciplinaire, creatief technologische en creatief economische opleidingen. Op het vlak van onderzoek kenmerkt HKU zich door haar lectoraten en onderzoeksgebieden die steeds uitgaan van de impact van creatieve maakprocessen op de leefomgeving, specifiek op het vlak van gezondheid, circulariteit en veelstemmigheid als kracht (inclusie en identiteit); naast specifiek artistic research op deelgebieden. HZ kenmerkt zich door haar innovatieve programma's en educatie om de vraagstukken waar de regio voor staat tegemoet te treden. Zij hebben geen kunstonderwijs in hun portfolio en zullen dit ook niet prioriteren. HZ zal geen eigen hoger kunstonderwijs ontwikkelen.

Voor deze verkenning heeft een eerste oriënterend gesprek plaatsgevonden tussen:

- Birgit Dauwe: Program manager Global Project and Change Management Hogeschool Zeeland (HZ).
- Bert Schollema: Programme Director internationalisation strategies HZ.
- Hans Reynierse: directeur HZ Cult (cultuurprogramma voor studenten) en studentenpsycholoog HZ.

- Barbara Oomen: Voorzitter College van Bestuur HZ.
- Heleen Jumelet: Voorzitter College van Bestuur HKU, lid Zeeuwse Cultural Board.
- Edwin Jacobs: Lid College van Bestuur HKU.
- Bianca van Kester: hoofd beleid, kwaliteit en internationalisering HKU.

Het belang van kunst en creativiteit

Alle aanwezigen onderschrijven en benadrukken dat principes vanuit de kunst, - cultuur en creatieve sector/technologie een essentiële bijdrage kunnen leveren in samenwerkende coalities bij het oplossen van maatschappelijke, technologische en economische vraagstukken. Dit naast en soms verbonden aan de geheel eigen betekenis en waarde van de kunsten. De contouren voor de regiodeal op het vlak van kunst en cultuur dienen geconcretiseerd te worden, waarbij impact op de regio centraal staat.

Het nieuwe Delta Climate Centre (DCC) zal eveneens een belangrijke aanjager zijn. Het DCC verbindt HZ, Scaldia, UCR, NIOZ, de Universiteit Wageningen en de UU. Zij werken samen in de DCC aan drie hoofthema's: Water, energie en voedsel. Er is een wens om in lijn met de regiodeal kunst, cultuur en creatieve technologie te verbinden aan de DCC eendachtig de inzet en kracht van kunst en cultuur in grote transitie.

Het betrekken van creatieven (onderzoekers, kunstenaars, creatief-technologen) bij de thema's water, energie en vitaliteit van het Delta Climate Center kan de kwaliteit van het center vergroten en biedt tegelijkertijd voor Zeeland de mogelijkheid een en ander te integreren en te versterken.

Naast de oprichting en werking van het DCC, kent de provincie veel lopende initiatieven op het gebied van onderwijs en onderzoek, kunst en cultuur. De aanwezigen adviseren Provincie en andere betrokkenen vooral te zoeken naar aansluiting of juist aanvulling/duidelijke innovatie. Denk bijvoorbeeld aan het Joined Research Centre (JRC) Zeeland. Met de inzet van JRC op innovatie, kennisoverdracht en vernieuwing in educatie, kunnen linken worden gelegd voor kunst- en cultuurinnovatie.

Infrastructuur Kunst en Cultuuronderwijs Zeeland

De HKU en de HZ delen de zorg van de Zeeuwse Cultural Board dat het belangrijk is om de infrastructuur op kunst en cultuur te verbeteren. Dit is nodig om de middelen goed te kunnen besteden. Er zijn weliswaar verschillende organisaties en samenwerkende platforms betrokken bij het vormgeven aan kunst en cultuur, maar er is sprake van versnippering. We staan achter de doelstelling van de regiodeal en willen nader bekijken hoe we daartoe aan kunnen bijdragen.

Hogeschool Zeeland is innovatief en gericht op maatschappelijke bijdragen. Typisch zijn bijvoorbeeld een specifieke master gericht op transitie ontwikkeld en een interessante transdisciplinaire bachelor. HZ is helder in haar ambitie: de ontwikkeling van eigen kunstopleidingen vormt geen onderdeel van haar strategie. De te verwachten instroom is te klein en zij stelt andere prioriteiten. Nieuwe Zeeuwse initiatieven zoals het initiatief van Zeus Hoenderop (Artist in Residence ontwikkelen tot master) roepen sympathie op, maar zullen niet tot samenwerkingsplannen leiden.

Ook HKU is vanuit de kunsten, makerschap en creatieve technologie gericht op bijdragen aan de grote maatschappelijke transitie. HKU heeft geen belang om een dependance op onderwijs te starten buiten de eigen regio Utrecht. Wel is HKU bereid mee te denken over andere vormen van samenwerking, bijvoorbeeld in de vorm van gedeelde minoren. Ook heeft HKU een transdisciplinaire master ontwikkeld 'cross over creativity'. Deze kan referenties bieden voor HZ omdat de master niet alleen voor kunstacademiestudenten toegankelijk is en in zijn transdisciplinariteit mogelijkheden biedt voor de uitdagingen waar de regio voor staat en waar HZ op andere manieren al volop aan bijdraagt.

We concluderen na een prettige inspirerende kennismaking dat beide partijen bereid zijn om mee te denken en komen tot de volgende aanbevelingen.

Vervolgstep en aanbevelingen

Een eerste stap is het bundelen van de initiatieven en activiteiten van de partners die al in beeld zijn. Denk daarbij onder andere aan:

- Wat gebeurt er in MBO-verband, maar ook PO, VO en VMBO? (University College Roosevelt)?
- Welke andere kunsteducatie-spelers zijn actief in Zeeland en wat bieden zij op het gebied van educatie en talentontwikkeling? Denk aan de Muziekschool Zeeland, AiR Zeeland, de Leeuwenpoort en het CBK.
- Waar zijn voorbeelden van kunst en cultuur in relatie tot de transitie al gaande in Zeeland? Wat doet het UCR, het Liberal Arts en Sciences Program met kunst en Design praktijken, waar doen ze dat en met wie? Zijn de effecten ervan bekend?

Aanstellen kwartiermaker

HKU en HZ raden op basis van deze eerste verkenning aan een kwartiermeester aan te stellen vanuit de regiodeal. De kwartiermaker:

- Krijgt de opgave de huidige infrastructuur in kaart te brengen en te onderzoeken welke aanvullende kunst- en onderwijsinitiatieven en verbindingen nodig zijn.
- Komt tot aanbevelingen voor innovatie en een versterking van de infrastructuur gericht op de bijdrage van kunst en cultuur bij de opgave waar Zeeland voor staat.
- onderzoekt eveneens de optie te komen tot een gezamenlijk onderzoeksgebied/(bijzonder) lectoraat om kennis te vergaren, bundelen en te verspreiden.

Eindresultaat

Het eindresultaat bestaat uit voorstellen voor een programma 'Zeeuwse Kunst- en Cultuur onderwijs & onderzoek in context'. De kwartiermaker is daarmee onderdeel en start van het voorstel tot concrete besteding van de regio-deal.

De kwartiermaker rapporteert over een half jaar de aanbevelingen en beoogde resultaten. En levert daarbij een helder tijdspad met deelresultaten aan.

Samenwerking en kennisdeling

HKU onderzoekt momenteel de mogelijkheden om een center of Expertise te starten over de vraag hoe kunst en cultuur bij kan dragen aan maatschappelijke vraagstukken. Zij is bereid om vanuit die hoedanigheid expertise te delen met de betrokken partijen in Zeeland en ziet daarin een verrijkmogelijkheid in mogelijke samenwerking met HZ. HKU heeft samenwerkingsverbanden met Vlaamse Kunsthogescholen en universiteiten en kan dit netwerk uitnodigen aan te sluiten. HZ wil haar expertise eveneens delen en verdere samenwerkingsopties met HKU verkennen.